

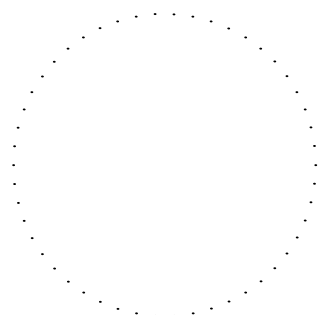
ZHOTOVITEĽ **ZDRUŽENIE "R7 DOLNÝ BAR - ZEMNÉ - NOVÉ ZÁMKY"**

Somolického 1/B, 811 06 Bratislava I.
Telefón: +421 2 59 308 261
Fax: +421 2 59 308 260
E-mail: info@amberg.sk

DOPRAVOPROJEKT, a.s.
83203 BRATISLAVA
KOMINÁRSKA 2,4

Somolického 1/B, 811 06 Bratislava I.
Telefón: +421 2 59 308 261
Fax: +421 2 59 308 260
E-mail: info@amberg.sk

RIADITEĽ

Ing. Martin BAKOŠ, PhD.

ČÍSLO ZÁKAZKY

AP-2019/212/01

HLAVNÝ INŽINIER PROJEKTU

Ing. Martin KEČKEŠ

STUPEŇ DOKUMENTÁCIE

DÚR

F09

VYPRACOVAL Mgr. Ján Haruštiak	ZODP. PROJEKTANT Mgr. Ján Haruštiak	HL. INŽ. PROJEKTU Ing. Martin KEČKEŠ	ZHOTOVITEĽ: Somolického 1/B, 811 06 Bratislava I. Telefón: +421 2 59 308 261 Fax: +421 2 59 308 260 E-mail: info@amberg.sk
KONTROLOVAL Robert Filka	SÚRADNICOVÝ SYSTÉM S-JTSK	IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO PRÍLOHY -	
OBJEDNÁVATEĽ NÁRODNÁ DIAĽNIČNÁ SPOLOČNOSŤ a.s., DÚBRAVSKÁ CESTA 14, 841 04 BRATISLAVA			
KRAJ NITRIANSKY KRAJ	OKRES ŠAČA, NOVÉ ZÁMKY		
STAVBA RÝCHLOSTNÁ CESTA R7 ZEMNÉ - NOVÉ ZÁMKY			ČÍSLO ZÁKAZKY: AP-2019/212/01 STUPEŇ: DÚR DÁTUM: 12/2019 FORMÁT: - MIERKA: -
PRÍLOHA ARCHEOLOGICKÝ PRIESKUM			ČÍSLO PRÍLOHY: 9. SÚPRAVA:

1. Identifikačné údaje

1.1 Stavba

Názov stavby	:	Rýchlostná cesta R7 Zemné – Nové Zámky
Kraj	:	Nitriansky
Okres	:	Šaľa, Nové Zámky
Katastrálne územie	:	Neded, Zemné, Palárikovo, Nové Zámky, Bánov
Druh stavby	:	novostavba
Kategória cesty	:	R 24,5/120 v polovičnom profile
Druh cesty	:	Rýchlostná cesta R7

1.2 Objednávateľ

Názov a adresa objednávateľa :	Národná diaľničná spoločnosť, a.s. Dúbravská cesta 14 841 04 Bratislava IČO: 35 919 001 DIČ: 2021937775
Nadriadený orgán objednávateľa:	Ministerstvo dopravy a výstavby SR Nám. Slobody 6 810 05 Bratislava

1.3 Zhotoviteľ

Spracovateľ dokumentácie	:	Združenie „R7 Dolný Bar – Zemné – Nové Zámky“
Vedúci člen združenia	:	Amberg Engineering Slovakia, s.r.o. Somolického 1/B 811 06 Bratislava IČO 35 860 073 Tel. +421 2 5930 8261 Fax. +421 2 5930 8260
Člen združenia	:	DOPRAVOPROJEKT, a.s. Kominárska 2,4 832 03 Bratislava IČO 31 322 000
Hlavný inžinier projektu (HIP)	:	Ing. Martin Kečkeš
Zodpovedný projektant	:	
archeologický prieskum	:	Mgr. Ján Haruštiak
Vyhotovil	:	Robert Filka

Archeologický prieskum Rýchlostná cesta R7 Zemné – Nové Zámky

Všeobecná charakteristika záujmovej oblasti

Pravdepodobne najstarším doteraz objaveným nálezom Žitného ostrova je rohovecový odštep, nájdený v chotári obce Dolný Bar. Predpokladá sa, že nález patrí do obdobia neskorého paleolitu t.j. obdobie 11 000 — 8 200 p.n.l. Nájdený predmet je však zatiaľ unikátom v rámci doterajšieho výskumu archeologických lokalít na Žitnom ostrove.

Častejšie sa objavujú pamiatky dokazujúce osídlenie ostrova človekom až z obdobia mladšej doby kamennej - neolitu (5000 - 3200 p.n.l.). V súčasnosti je zaznamenaných niekoľko významnejších archeologických lokalít, v ktorých boli objavené nálezy z tohto obdobia. Sú to napríklad sídliskové nálezy v oblasti Kéčska pusta medzi obcami Číčov a Holiare, kamenné sekery z obcí Mliečno a Veľká Paka alebo hrob v obci Pataš a pod. Z eneolitickej fázy osídlenia Žitného ostrova, čiže z obdobia neskoršej doby kamennej, pochádzajú črepy z hrubých sivých a čiernych nádob, ale aj zlomky ľudskej lebky a zvieracie kosti z obce Bodza. Našlo sa tu aj dno a ucho nádoby, ale aj zlomky ľudskej lebky a zvieracie kosti. Ďalšie nálezy z tohto obdobia boli zistené v chotári mesta Veľký Meder. Sú tu zaznamenané sídliskové objekty, ale aj hlinený kadlub na výrobu medenej sekery, rôzne keramické materiály a zvieracie kosti. Z doby bronzovej sú známe archeologické náleziská okolo Dunajskej Stredy, Dolného Štálu, Klízskej Nemej, Mierová, Veľkého Mederu, Veľkej a Čukárskej Paky, Číčova atď. Medzi známejšie náleziská tejto doby patrí chotár obce Janíky. Z tejto lokality pochádzajú bohaté kniežacie mohyly čačianskej kultúry z okruhu stredodunajských popolnicových polí.

Z doby železnej okolo roku 750 pred Kr. bolo preskúmaných niekoľko archeologických nálezísk. Patria sem mohyly z okolia Čukárskej Paky, rovnako aj niektoré sídliskové nálezy z úseku Šamorín - Gabčíkovo.

Doba rímska (1.-4. st. pred n.l. je zastúpená najmä nálezmi rímskych mincí z obcí Dobrohošť a Topoľníky. Výraznejšie stopy z tohto obdobia na Žitnom ostrove nachádzame po osídlení germánskymi kmeňmi. Doteraz boli zaznamenané takéto lokality v Dunajskej Strede, najvýznamnejšia lokalita z tejto doby sa nachádza v chotári mesta Veľký Meder. Na základe doteraz objavených nálezov bolo možné počiatky tohto germánskeho sídliska zaradiť až do obdobia pred markomanské vojny, na základe stratigrafickej situácie sa predpokladá, že siahla až hlboko do 4. storočia.

Jednu z významných etáp včasnostredovekých dejín Žitného ostrova predstavuje obdobie avarského kaganátu, od druhej polovice 6. stor. do 8. stor. Medzi významné archeologické lokality tohto obdobia patria náleziská v Komárne, Holiaroch, Kameničnej a Opatovskom Sokolci. Prítomnosť tohto etnika je však doložená aj množstvom náhodných nálezov, napríklad v Gabčíkove a pod. Významnou lokalitou je oblasť Veľkého Medera. V tejto lokalite bolo preskúmaných až 124 kostrových hrobov z doby avarského kaganátu. Jedno z najvýznamnejších nálezísk z doby avarskej však nájdeme v obci Holiare. V katastri obce sa nachádza jedno z najväčších pohrebísk obdobia avarského kaganátu na Slovensku. Doteraz tu bolo preskúmaných okolo 600 hrobov. Najvzácnejšie nálezy v tejto obci sú slovansko - avarské hroby zo 7. - 8. storočia. V hrovej výbave boli objavené rôzne predmety, ako napríklad strieborné kovanie nákončia na remeň, ozdoby so sklenenými perlami, strieborné náušnice a ďalšie.

Archeologický potenciál - Rýchlostná cesta R7 Zemné – Nové Zámky

Rýchlostná cesta R7 Zemné – Nové Zámky s celkovou dĺžkou 14,35 km, prechádza územím, ktoré v minulosti predstavovalo vhodný priestor pre osídlenie. Trasa je vedená tromi katastrálnymi územiami obcí Zemné, Palárikovo a mesta Nové Zámky. Vzhľadom na veľký rozsah územia, bol archeologický potenciál územia vyhodnotený na základe doteraz známych výsledkov bádania. Prehľad stavu známych archeologických lokalít bude vyhodnotený na základe jednotlivých katastrálnych území, ktorými prechádza trasa plánovanej rýchlostnej cesty R7.

1. Obec Zemné; K. Ú. Zemné (km 0,7 – 4,02; 10,93 – 11,27)

V rámci katastra obce Zemné je stav archeologického bádania sústredený najmä na polohu s miestnym názvom Gúg. V sedemdesiatych rokoch 20. storočia tu bolo preskúmané pohrebisko z 10. storočia. Trasa plánovanej rýchlostnej cesty je prechádza okolo tejto polohy severne v staničení km 7,7 – 10.

V rámci katastra obce Zemné nie sú známe žiadne ďalšie archeologické lokality. Spôsobené je to najmä stavom bádania, ako aj nízkou stavebnou činnosťou v tomto regióne. Trasa rýchlostnej cesty prechádza prevažne agrárne využívanými polohami, ktoré neboli doteraz podrobené terénnej archeologickej prospekcii.

2. Obec Palárikovo; K. Ú. Palárikovo (km 4,02 – 10,93)

V rámci katastra obce Palárikovo je evidovaných viacero archeologických lokalít, ktoré sú situované najmä v blízkosti zastavaného územia obce. Obec Palárikovo je z hľadiska archeologického bádania dôležitá najmä vďaka nálezu významného pohrebiska z doby laténskej, ktoré bolo skúmané v sedemdesiatych rokoch 20. storočia (Benadik 1974).

Na základe databázy CEANS, sú v blízkosti trasy rýchlostnej cesty evidované dve polohy, na ktorých boli identifikované doklady o prítomnosti archeologického náleziska. Obe sa nachádzajú južne od polohy Bažantnica. Jednou z lokalít je poloha Šopy s nálezmi z obdobia doby bronzovej, laténskej a doby rímskej. Ďalej na východ je situovaná poloha Čontoška s nálezmi z doby rímskej.

Lokality sú situované priamo v trase rýchlostnej cesty a lokalizovať ich možno na úsek v staničení km 7,7 – 10.

V rámci katastra obce Palárikovo nie sú známe žiadne ďalšie archeologické lokality, ktoré by križovali a alebo boli v tesnej blízkosti budúcej rýchlostnej cesty. Spôsobené je to najmä stavom bádania, ako aj nízkou stavebnou činnosťou v tomto regióne. Trasa rýchlostnej cesty prechádza prevažne agrárne využívanými polohami, ktoré neboli doteraz podrobené terénnej archeologickej prospekcii.

3. Mesto Nové Zámky; K.Ú. Nové Zámky (km 11,27 – 14,35)

V rámci katastra obce Nové Zámky je evidovaných viacero archeologických lokalít, ktoré sú situované najmä v blízkosti zastavaného územia obce. Najvýraznejšie sa osídlenie koncentruje pozdĺž toku rieky Nitra, kde je koncentrácia archeologických nálezísk najhustejšia.

Rýchlostná cesta prechádza severným extravilánom mesta Nové zámky, kde je hustota archeologických nálezísk pomerne nízka. Aj napriek tejto skutočnosti však trasa rýchlostnej cesty prechádza okolo evidovanej archeologickej lokality v miestnej časti Horný Jur, kde sú evidované nálezy z obdobia stredoveku. Trasa rýchlostnej cesty prechádza v km 10,7 – 12,7 miernu terénnu vlnu v polohe Horný Piritov, ktorá mohla tvoriť ideálny priestor pre osídlenie v minulosti.

V rámci katastra mesta Nové Zámky nie sú známe žiadne ďalšie archeologické lokality, ktoré by križovali a alebo boli v tesnej blízkosti budúcej rýchlostnej cesty. Spôsobené je to najmä stavom bádania, ako aj nízkou stavebnou činnosťou v tomto regióne. Trasa rýchlostnej cesty prechádza prevažne agrárne využívanými polohami, ktoré neboli doteraz podrobené terénnej archeologickej prospekcii.

Zhrnutie archeologického potenciálu Rýchlostnej cesty R7 Zemné – Nové Zámky

V rámci trasy rýchlostnej cesty R7 Zemné – Nové Zámky boli na základe archeologického potenciálu vyčlenené nasledujúce územia, ktoré sú na základe dostupných prameňov považované za archeologické lokality:

1.

Stavba: R7 Zemné – Nové Zámky

Katastrálne územie: Palárikovo

Staničenie: km 7,7 - 10

Popis: poloha Šopy s nálezmi z obdobia doby bronzovej, laténskej a doby rímskej.
poloha Čontoška s nálezmi z doby rímskej.

2.

Stavba: R7 Zemné – Nové Zámky

Katastrálne územie: Nové Zámky

Staničenie: km 10,7 – 12,7

Popis: trasa rýchlostnej cesty prechádza okolo evidovanej archeologickej lokality v miestnej časti Horný Jur, kde sú evidované nálezy z obdobia stredoveku. Trasa rýchlostnej cesty prechádza v km 10,7 – 12,7 miernu terénnu vlnu v polohe Horný Piritov, ktorá mohla tvoriť ideálny priestor pre osídlenie v minulosti.

Model stratégie záchranného archeologického výskumu

Prvou fázou prác pri archeologickom nálezisku je odstránenie vrstvy ornice. Táto musí byť odstránená zemným mechanizmom pod odborným dohľadom archeológa. Hrúbka ornice môže byť rôzna a nachádza sa pod ňou prevažne vrstva tzv. podornice. Dohľad nad odstraňovaním ornice má za účel zabrániť prípadnému poškodeniu alebo zničeniu tých častí nehnuteľných archeologických nálezov, ktoré sa vďaka priaznivým podmienkam zachovali až po hranicu ornice a tzv. podorničia.

Po odstránení ornice je potrebné odstrániť tzv. podorničie až po úroveň sterilného podlažia. Najvhodnejším spôsobom je odstránenie tzv. podorničia pomocou mechanizmu UDS s hladkou svahovacou lyžicou. Týmto spôsobom je možné dosiahnuť pomerne hladkú plochu v mieste výskumu, ktorá umožní archeológovi identifikovať nehnuteľné archeologické nálezy (obydlia, hospodárske a výrobné objekty, doplnkové stavby, hroby atď.). Pri odstraňovaní tzv. podorničia je nevyhnutné sledovať terén pre prípad, že by sa zistila nezničená časť nálezu. V takýchto miestach je ďalšie znižovanie terénu nutné uskutočniť manuálne. Jednotlivé zistené nehnuteľné nálezy je nutné pôdorysne a výškopisne zamerať, preskúmať a následne fotograficky a kresbovo zdokumentovať.

Podstatná časť archeologického výskumu vyvolaného stavebnou činnosťou pozostáva z odborného sledovania prebiehajúcich zemných prác, ich dokumentovania a z vyhľadávania hnutelných archeologických nálezov nachádzajúcich sa vo vrstve ornice a v tzv. podorničí. Výskyt hnutelných archeologických nálezov je indikátorom existencie archeologického náleziska v danej polohe. Pri odstraňovaní tzv. podorničia sú indikátorom existencie náleziska aj vizuálne sledovateľné nehnuteľné archeologické nálezy.

Niektoré stopy po ľudskej činnosti súvisiace s ťažbou nerastných surovín a dreva (haldy, ťažobné jamy, bane, miliere, ...), ako aj stopy po fortifikačnej činnosti je možné sledovať aj metódou povrchovej prospekcie. Tento spôsob umožňuje v dostatočnom predstihu pred samotnou výstavbou identifikovať v teréne možné narušenie archeologického náleziska a určiť rozsah a náklady jeho výskumu. Zároveň umožňuje riešiť vzniknutú situáciu v koordinácii s Pamiatkovým úradom SR a predísť možnému konfliktu záujmov medzi stavebníkom a štátnou ochranou pamiatok.

V tejto časti sa pokúsime odhadnúť narušenie prípadného archeologického náleziska výstavbou plánovanej cesty a časové, a personálne podmienky uskutočnenia výskumu. Vzhľadom na skutočnosť, že čas trvania a personálne obsadenie sú pri veľkej väčšine archeologických výskumov uskutočňovaných z dôvodu stavebnej činnosti v nepriamej úmere a obsah jednotlivých nálezísk rozdielny, pokúsime sa vypracovať niekoľko variantných riešení problému. Územný rozsah jednotlivých výskumov bude určený v rozhodnutí Pamiatkového úradu SR. Pre lepšie špecifikovanie rozsahu narušenia jednotlivých archeologických nálezísk je možné uskutočniť v rozsahu plánovanej trasy povrchovú prospekciu.

Plán výskumných aktivít

Špecifikáciu a určenie rozsahu záchranného archeologického výskumu na ploche stavby rýchlostnej cesty R7 Zemné – Nové Zámky determinuje, tak rozsah záujmovej plochy, ako aj komplexnosť stavebných aktivít, ktoré budú na stavbe realizované. Výskum, resp. dohľad nad výkopovými prácami je potrebné realizovať už v priebehu preloženia inžinierskych sietí (plynovod, telekomunikačné siete a iné), ktoré majú byť na základe projektovej dokumentácie vykonané v predstihu pred začatím stavebných prác rýchlostnej komunikácie. Sledovanie týchto aktivít umožní prvé overenie prítomnosti archeologických štruktúr ako aj ich koncentráciu na trase stavby.

Stratégia záchranného archeologického výskumu:

Uvedená stratégia predstavuje základný model prieskumných prác, ktorý platí pre celé územie stavby.

Výskumné práce budú realizované v nasledujúcich etapách:

1. Predstihový archeologický výskum 1 etapa

- lokalizácia archeologických hnutelných nálezov pomocou povrchovej prospekcie v rámci trasy plánovaných terénnych úprav a stavebných aktivít

2. Predstihový archeologický výskum 2 etapa

-na základe výsledkov prvej etapy bude realizovaný sondážny výskum za účelom overenia prítomnosti nehnuteľných archeologických nálezov

- sondážny prieskum v rámci vopred pripravenej siete rešpektujúcej, tak výsledky povrchovej prospekcie, ako aj priebeh stavebnej plochy
- rozmery sond maximálne 2-3 x 15-20 m v minimálne 50 metrovom intervale v línii stavebnej plochy.

3. Záchranný archeologický výskum 1 etapa

- Plošný archeologický výskum na lokalitách, ktoré boli potvrdené v priebehu predstihového archeologického výskumu 1 a 2 etapy.

4. Záchranný archeologický výskum 2 etapa

- Dohľad nad zemnými a výkopovými prácami na úsekoch, ktoré budú predmetom stavebného zámeru R7 Zemné – Nové Zámky

5. ODHADOVANÁ CENA DIELA

Sledovanie výkopových prác :

Robotníci	3 000 hod. – 12,- EUR / Hod.
Odborný pracovníci	2 080 hod. – 35,- EUR / Hod.
Technický pracovníci	480 hod. – 30,- EUR / Hod.

Spolu : Robotníci 3 000 hod.

V eurách : **36 000,- EUR**

Odborný pracovníci 2 080 hod.

V eurách : **72 800,- EUR**

Technický pracovníci 480 hod.

V eurách : **14 400,- EUR**

Rozpis prác :

- odborná práca hlavného archeológa
- odborný tím hlavného archeológa
- geodetické - výškopisné a polohopisné zameranie skúmaných lokalít
- terénne zakresľovanie nálezovej situácie a archeologických objektov
- priebežná terénna fotodokumentácia
- fotodokumentačné nálezové listy pre výskumovú správu

Spracovanie výsledkov archeologického výskumu podľa § 36 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 49/2002 Z. z. vo výskumovej správe v troch vyhotoveniach :

Cena za výskumovú správu 43.200,- EUR

Spolu : 166 400,- EUR bez DPH

Záver

V rámci predloženého projektu bol riešený zámer vykonávania záchranného archeologického výskumu na trase Rýchlostnej cesty R7 Zemné – Nové Zámky. Celková trasa, na ktorej bude výskum realizovaný predstavuje 14,35 km.

Na základe vyhodnotenia archeologického potenciálu boli na trase plánovaných stavebných úprav boli identifikované dva úseky na ktorých je nutné predpokladať prítomnosť archeologického náleziska.

Územie, ktorým prechádza trasa rýchlostnej cesty je z pohľadu archeologického bádania málo preskúmaná a z tohto dôvodu je nutné predpokladať, že počet archeologických lokalít, ktoré budú v priebehu Predstihového archeologického výskumu 1 a 2 etapy identifikované zvýši.

Model stratégie výskumu rozpracovaný v projekte zohľadnil priebeh prác so zreteľom na rozsah stavebnej plochy, prítomnosť stavebných objektov a inžinierskych sietí a archeologický potenciál dotknutého územia. Výskumné práce je potrebné realizovať v štyroch etapách. Prvé dve etapy budú predstavovať predstihový archeologický prieskum, ktorého úlohou bude potvrdenie známych archeologických lokalít a identifikovanie nových.

Tento výskum by bolo vhodné realizovať v predstihu a to ešte vo fáze spracovania dokumentácie pre územné rozhodnutie DÚR a dokumentácie pre stavebné povolenie DSP.

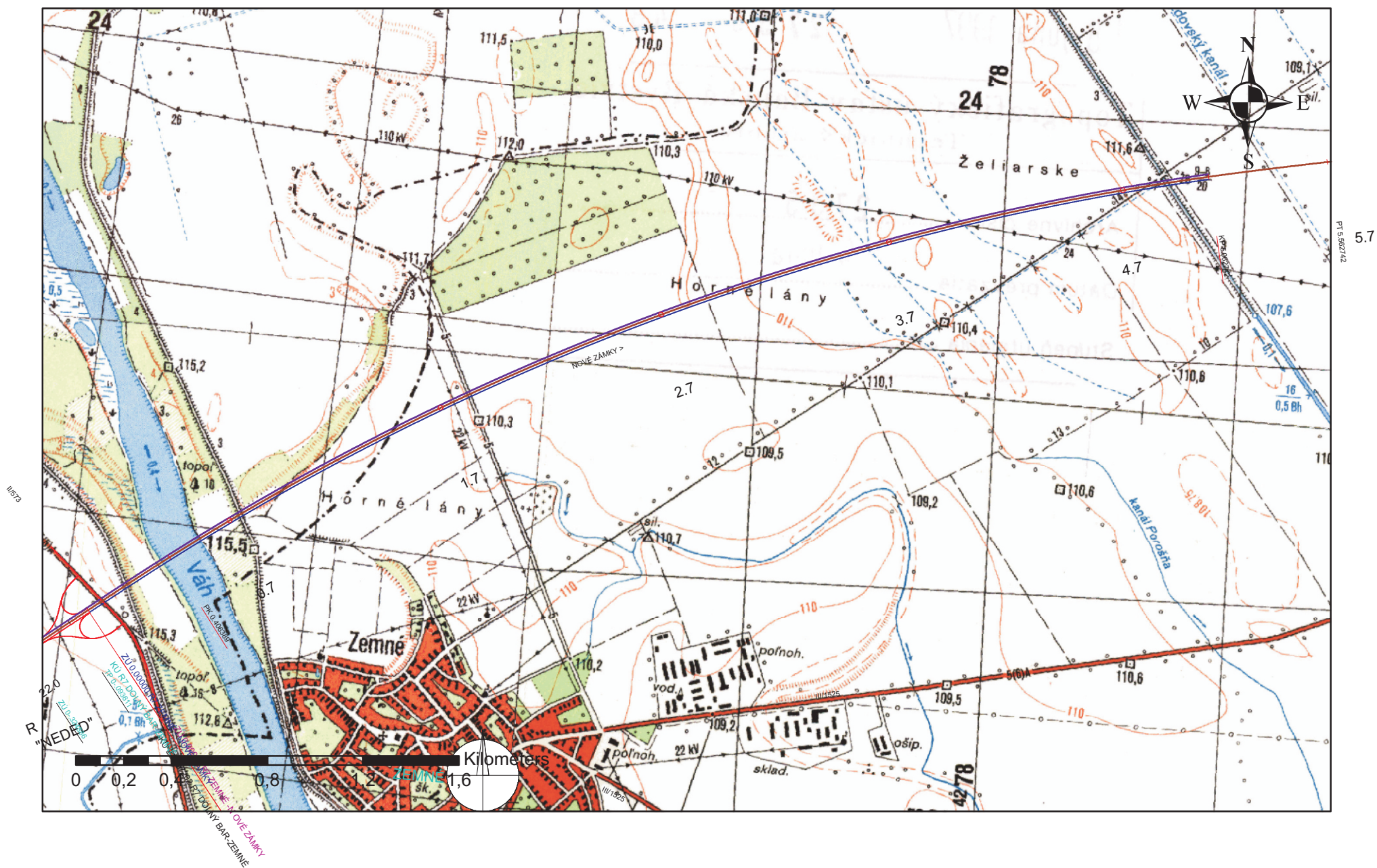
Posledné dve etapy už budú realizované v priebehu stavebných prác, kedy budú zrealizované všetky plošné archeologické výskumy.

Prílohy:

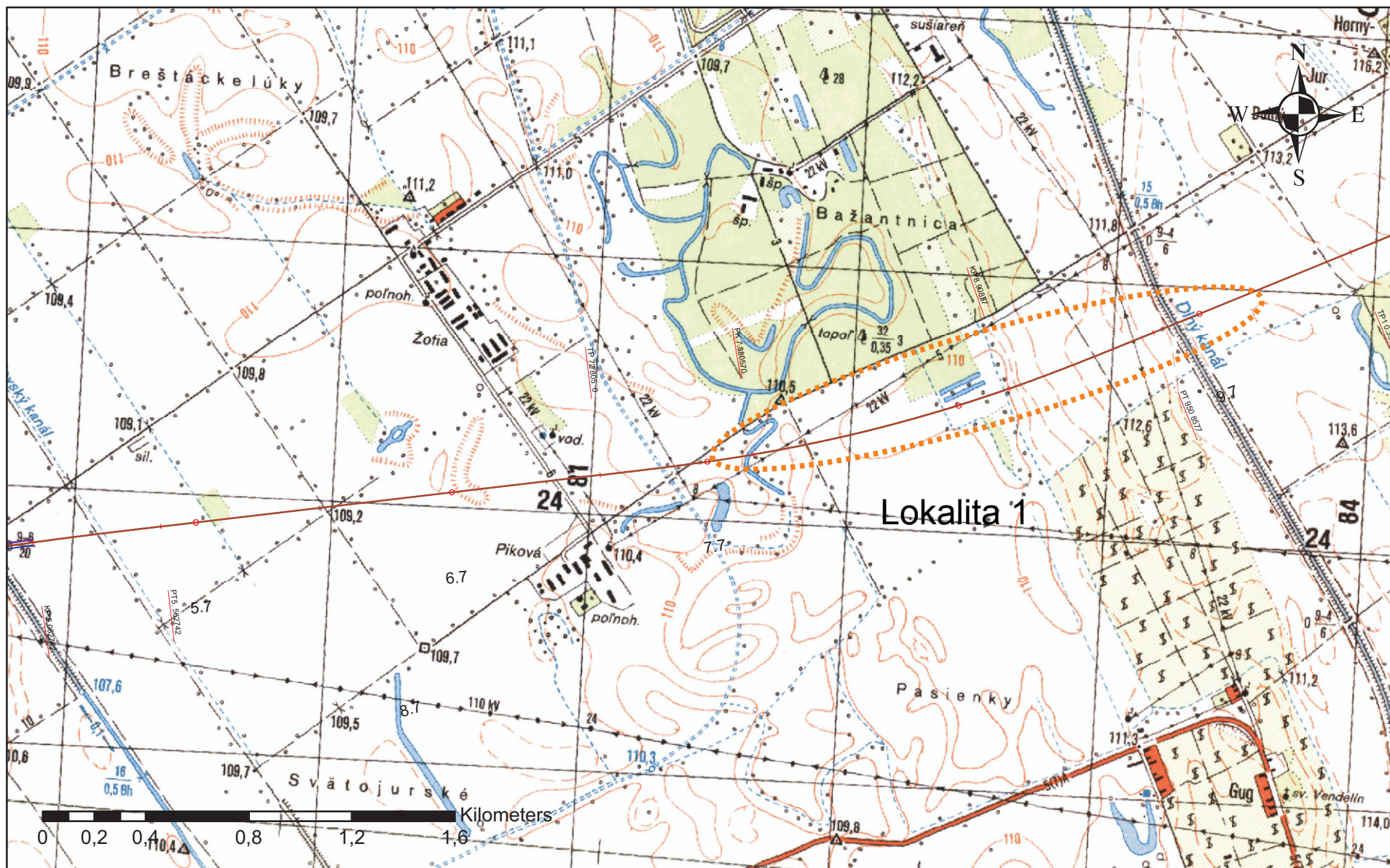
Plán 1. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 0,0 - 4,7

Plán 2. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 4,7 - 9,7

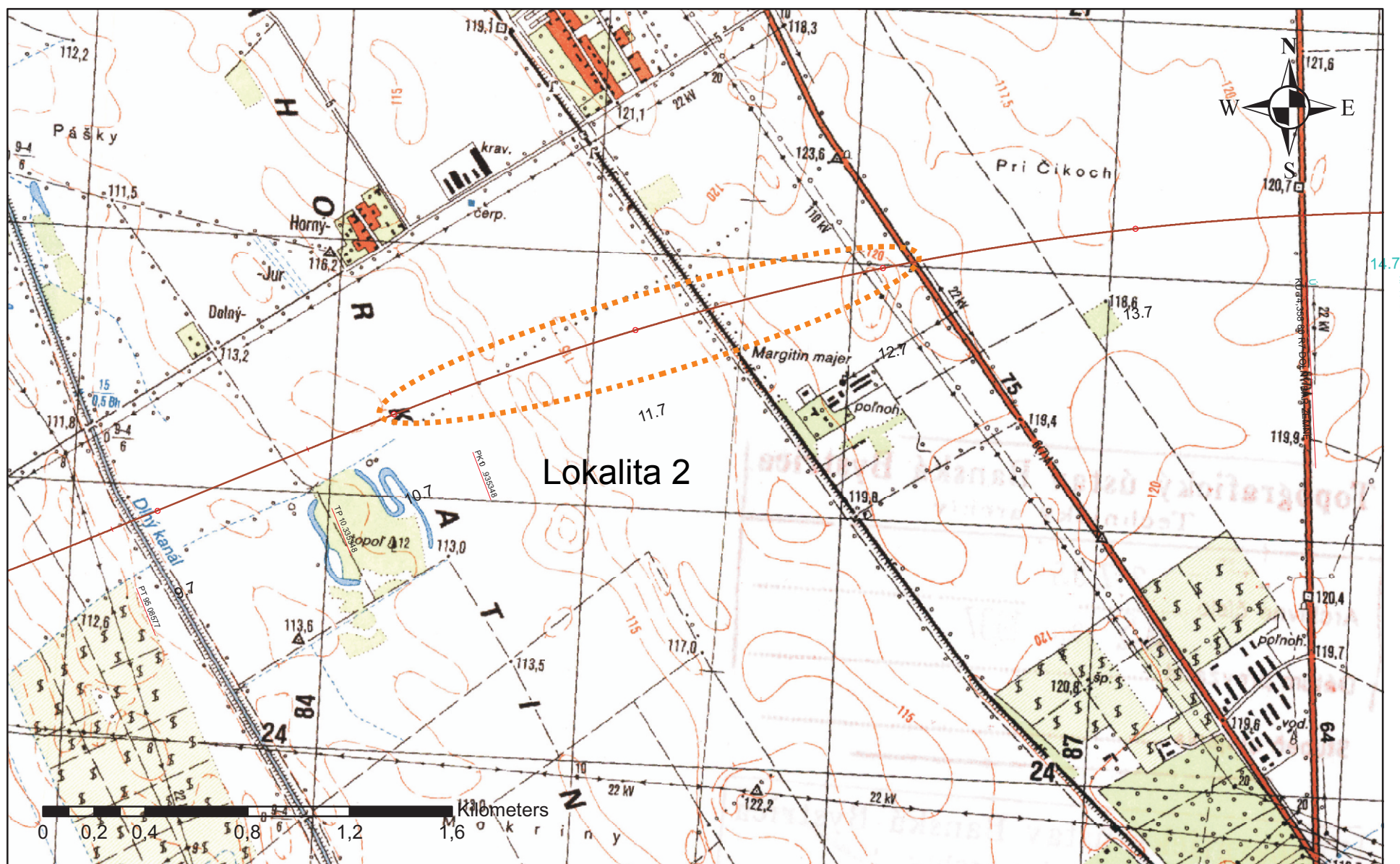
Plán 3. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 9,7 - 13,7.

Plán 1. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 0,0 - 4,7

Plán 2. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 4,7 - 9,7

Plán 3. Koordinačný plán rýchlostnej cesty R7 Zemné - Nové Zámky - km 9,7 - 13,7.